

L' ART DEL PAGÉS

Secció doctrinal, agronómica y bibliográfica.

Los camps d' experiments.

En lo primer lloch de las midas que pertanyen al Estat pera ajudar á realisar á la agricultura, hem indicat moltes vegadas la organisació de la ensenyansa agrícola. Per aquestas paraulas no enteném pas solament lo desentrotllo d' escoles existents y la creació de nous centres d' instrucció, sino també y principalment, la institució y en lo major número possible de punts del territori, d' experiments de conreu, ben concebuts y ben dirigits. Cap ensenyansa pot, millor que aquesta, convencer á la massa dels pagesos, de la necessitat de sortir de las probaturas actuals pera arribar al augment en amplia proporció del rendiment de la terra.

La comparació, posada al alcans del pagés, de dos camps vehins l' un conreuhat y afemat segons la práctica ordinaria; l' altre somés á un régimen perfeccionat baix lo doble aspecte del adob y de la tria de llevors, val per si sola, mes que totas las disertacions. L' axioma económic *que cal á tot preu fer penetrar en l' esperit dels pagesos **augmentar los rendiments pera disminuhir lo preu de cost y augmentar lo benefici***, resulta ab una tal evidència no mes ab la vista d' un camp d' experiments ben portat, que aquest método d' ensenyansa may será prou protegit y propagat. Relegat fins ara als establiments d' instrucció, lo camp d' experiments deu multiplicarse y pendre lloch entre las institucions agrícolas; l' ideal fora que n' hi hagués un á cada municipi, á fi de que cada un de nostres

pagesos pogués judicar per sí mateix dels progressos y dels profits que poden realitzar-se en los seus propis camps.

Per molt que puga desitjarse aquesta extensió de la experimentació agrícola á cada un dels municipis, no crech que sia precis anar á realitzar-la administrativament com s'ha proposat per algú. Avans de demanar al Estat que augmenti fins á aquest punt los camps d' experiments, es necessari donarse una clara idea de las dificultats y fins diré dels perills que portaria una generalisació prematura de una mida qual importancia estriba tota en la direcció que 's donga als ensaigs que 'n son l' objecte. Res seria mes perjudicial al fi que 's proposa que 'l fracás que resultés d' una mala instal·lació dels experiments. La interpretació d' aquest fracás degut en realitat á la defectuosa direcció dels ensaigs, no quedarian de sortir contra 'ls mateixos principis que 's tingués lo propòsit de demostrar. Lo pagés veyent pels seus propis ulls que 'ls ensaigs d' adob ó de llevors que se li proposavan com á modelos han donat resultats inferiors als de son camp, d' aquesta comparació 'n trauria infaliblement la conseqüència que la rutina es superior á las pretengudas ensenyansas de la ciencia agro-nómica.

La primera condició que porta en l' esperit del pagés la convicció de que en molts cassos ho pot fer millor de lo que ho fá, es posar devant de sos ulls resultats que no puguin ésser discutits. Cal, donchs, que 'ls ensaigs que 's fassin baix lo patronat ó ab lo concurs de la administració se fassin en condicions que garantisin l' éxit complert, per aixó lo número d' aquets ensaigs, al menos al principi, deu ésser restringit en los límits del personal apte pera dirigir-los y pera assumir-ne la responsabilitat.

Las escuelas d' agricultura, las estaciones agronómicas y las cátedras provinciales posan en l' estat actual á disposició del govern un personal entés y dessinteressat prou numerós pera permetre immediatament la creació de varis camps d' experiencia en cada provincia: anar fins al municipi com á unitat pera aquesta creació, me sembla de moment impossible y perjudicial al plegat.

Per altra banda, la qüestió econòmica, per poch proporcionada que puga semblar á la importancia del fi que 's vol conseguir en semblant materia, no pot ésser deixada á part. Si es possible instalar ab poch gasto conreus experi-

mentals á cada provincia, y fins en cada districte, sense la creació de cap personal especial, per medi d' indemnizacions ó dietas als funcionaris encarregats de la organització y de la direcció dels camps d' experiments, lo mateix resultat no podria alcansarse en tots los municipis sinó ab la ajuda d' un personal nou qual sola designació presentaria las mes grans dificultats, á judicar per la escassetat de candidats ab càrrech de professor provincial d' agricultura. Cal deixar que 's formin las especialitats que 'ns faltan encara avans de pensar en multiplicar mes de lo regular las instalaciones experimentals oficials.

Pero si, per las rahons que acabem de donar, creyem que 'l govern deu limitar al principi lo número dels camps d' experiments creats ab un concurs y baix son patronat directe, pensem per altra part que pertany á la iniciativa privada, protegida pels poders públichs organisar en breu termini un gran número de camps d' experiments, quals propietaris serán los primers en recullirne beneficis.

Estém segurs que si 'l govern assegurés als agricultors lo concurs dels directors de las estacions y dels professors, indicantlos hi clarament las condicions d' una bona experimentació, s' organisarian rápidamente aquets camps d' experiments, que anirían creixent de dia en dia.

Secció d' agricultura práctica

Sobre vins.

Cumplint lo propòsit de donar á coneixer quan d' important poguém adquirir en lo viatge que havém emprés per los departaments vitícols francesos reconstituïts ja, prencem avuy la ploma per si creu convenient y pera que arribi á coneixement de nostres compatricis lo referent al preu dels vins en aquesta comarca del Hérault.

La animació que hi ha en aquestas comarcas es extraordinaria; per tot arreu se nota 'l bullici que ocasiona en los paissos del vi las bonas anyadas. Per tots los camins y carreteras no 's veuhen mes que carretas que de la vinya conduheixen al cup per esser trepitjat lo fruyt del licor del bon estar y de la alegria.

La satisfacció s' observa en tots los semblants dels naturals d' aquestos païssos, y no es pas que aquesta sia deguda á que enguany la producció haja estat extraordinaria, los frets tardans y algunas geladas hagudas en l' Abril, l' han reduhida bastant. Pero en cambi, si la cullita no es tan grossa com ho fou l' any últim, los pagesos trobarán bona compensació en los preus.

En Montpellier s' han efectuat vendas importants y á preus remuneradors y lo mateix que en aquesta ciutat en altres mercats també 's nota 'l mateix ánimo en los compradors.

Pera que vosté pugui judicar copio á continuació las notas de vendas de que tinch coneixement.

Montpellier: la *cave* de Mas de Plagnol, 5,000 hectólitres, á 24'50 franchs l' hectólitre; de Saint-Clement, 2,800 hectólitres, 27 franchs; de Lannac, 4,000 hectólitres, 24'50 franchs; de Fontamagne d' Aramons y de Alicants Bouschets, 3,000 hectólitres 27 franchs.

Narbona: Gran Selva, 5,000 hectólitres, 22 franchs; Jules Riols, 5,000 hectólitres, 24 franchs; Foutareche, 4,000 hectólitres, 34'50 franchs; Marcorignan, 4,000 hectólitres, 25 franchs.

Beziers, ahont la animació en lo mercat de vins es actualment extraordinaria, los preus que obtingueren en lo dia d' ahir son: *cave* de M. Alengri, 5,500 hectólitres 1/4 Alicant y Petit Bouschet y 'l restant Aramon, 22 franchs, l' hectólitre; St. Mathieu, 6,000 hectólitres 1/8 Alicant y Petit Bouschet y 'l restant Aramon de la plana, 23'50 franchs; Caillan de M. Armadon 17,000; Aramon de la plana y una petita part de Petit Bouschet, á 22 franchs; M. de Lavit, 2,500 hectólitres 25 franchs; Pagéze 6,500 hectólitres 1/4 Petit Bouschets y Aramons, 22 franchs; *cave* de M. Andrieu, 3,000 Aramon, 23 franchs; de M. Aqueuronne de Bessan, 1,100 hectólitres 21'50 franchs; de M. Baró de Montal, 2,500 hectólitres á 26 franchs.

Com pot vosté compendre, aquestos preus son remuneradors, y son lo premi que obtenen los que no s' han perdut per peresa en la lluyta contra la filoxera. Avuy las tres cuartas parts de vinyas son en aquestos llochs del tot reconstituhidas y per lo que 's veu y per l' entusiasme y fé que tenen ab los nous ceps no tardarán pas dos anys en haverhi lo mateix número de vinyas d' avans.

Molta gresca s' ha mogut aquí referent á la disposició del

ministre de Justicia, privans la fabricació y circulació dels vins enguixats. Moltes reclamacions s' han formulat no sols per part dels negociants de vins estrangers sino fins per los mateixos vinicultors francesos. En l' estat actual res se pot adelantar en lo que atany aquest assumpto, pero hi ha esperansas de que dita disposició quedi aplassada.

Si res puch adquirir ja li escriuré.

RAFEL MIR.

Montagnac 13 de Septembre de 1890.

CORRESPONDENCIA

Arbós 15 de Septembre de 1890.

Sr. D. Francisco X. Tobella y Argila.

Barcelona.

Mon amich Director: essent la primera acció que s' ha de verificar á la vinya la poda, després de recullits los rahims, y emprenent la marxa ó campanya promesa en 1.er de aquest mes, crech donchs de interés general lo dir alguna cosa sobre 'l particular.

Pera preservar molt de las glassadas la brostada del Mars, ya sab tothom que convé podar á últims d' Octubre y primers de Novembre, pero als primers anys á la vinya no li prova gayre, pero una vegada acostumada no li fá res: també es bó, al borronar los ceps, aspergir una barreija de cendra y sofre bullida, lo qual forma una capa reactiva, pero aixó resulta car: lo millor seria que en general tothom tingués uns trossos de testos, esparramats á una distancia de 60 metres, de quitrá ó altres sustancias que formin una gran capa de fum molt pesada y un termómetro á casa pera veure cuan senyali 0 graus Reaumur, que es segura la glassada, y al matí á las 3 llevarse ab un ensinall (un tros de llivant per exemple) y encendre dita sustancia pera que la capa de gel no baixi á terra; aixó es lo que la ciencia aconsella.

Estant en la qüestió de podá, dech tractar d' un assumpto que tal vegada n' hi hagi pochs que per are ho vulguin acceptar, pero vindrá temps que tot ho necessitarém si volém sortir del abatiment en que 's trovará nostra vella europea vitícola. La majoria dels pagesos tallan los sarments sense preocuparse poch ni molt de com los tallan; la mayo-

ria tallan tant arrán los sobrecolls del cep ó de la brocada que queda pera brotar, fenthi una grossa ferida, que tallan gran part de la fusta verda que en forma de mamella té al voltant la brocada que ha de servi de nova productora pera l' any vinent, essent aixís que aquella llaga tant colossal, en comparació de la fusta verda que queda entre la llaga antigua y la nova, impedeix la circulació de la nova sava, fá que retardi son desenrotllo, priva la circulació durant sa época necessaria, per las voltas que se li obliga á fer, perilla la sanitat de la planta subjectánla á boletarse pera aquell grós secany y aixís la planta viu raquítica de brancas y fruyt, en iguals condicions de terreno que fentho del modo següent: al tallar ab las estisoras lo sobre-coll, s' hi deixarà un grop d' un centímetre per lo menos, y al any següent se repassarà la part que broti fora de la pell que 'l cep haurá format al seu voltant, ab cuydado de ferirla y aixís se logra que la sava circuli mes directament, y entre dos ó tres anys aquell grop está cubert de fusta ó pell verda y no queda subjecte á tants perills, y la planta viu mes forta y produheix mes.

Sobre tot ho recomano pera las vinyas joves empeltadas sobre planta americana y del pays, y fins per las vinyas vellas també, que encara que no dongui tants grans resultats, sempre hi haurá un 20 % de diferencia ab las podadas ab llaga.

Aquesta teórich-práctica tant essencial, espero que 'l que no la vulgui segui, farà probas ya que probas ni ferho pot causá cap perjudici á ningú, teninhi la mateixa feyna á poder.

A la cartera hi tinch un gros plech de trevalls agricolas que crech n' hi haurá per tothom y mes del que tothom se pot creure. Disposi del seu amich

JOAN MIRAVENT Y COLOMER.

Secció de noticias agricolas.

Apicultura.—Don Francisco F. Andreu, introductor y propagador en Espanya del sistema modern d' apicultura, ha aumentat la maquinaria de sa fábrica d' arnas ó ruschs sita á Mahó (Menorca) ab una magnífica máquina de vapor, una potent máquina de serrar y una altre de raspallar.

Ab tals elements es de suposar que las arnas que 's fabrican en dit establiment no tenen res que veure ab los dolents cilindros de suro y canyas, que en Espanya, per desgracia, encare 's vehuen fora dels Museos d' antigüetats.

Las arnas modernas que fabrica lo senyor Andreu están adecuadas á las costums y necessitats de las abellas y gracias á son ús s' obtenen rendiments notables com ho son 60 kilos de mel d' una colonia y 200 kilos de quatre. Aquets rendiments indemnisan al apicultor del petit gasto fet al comprar arnas y material apícola modern y 'l compensan be del temps que hagi dedicat al cultiu de las abellas.

La filoxera acorralada.—En Médoc s' ha observat una singular coincidencia: desde l' empleo general de las sals de coure contra 'l mildiu, los estragos de la filoxera sembla que disminuheixen. Mr. Chètry de la Forse cita la vinya situada prop de Burdeos, que desde que fou invadida per la filoxera no produhía mes que tres ó quatre botas de ví al any. Lo propietari d' aquesta vinya, tractada solament contra 'l mildiu, per medi de las sals de coure, ne cullí l' any passat xeixanta botas.

Ya l' any prop-passat recordém haver llegit alguna cosa semblant en una revista vinicola de la nació vehina: lo que considerém tingan present nostres viticultors, pera animarse mes y mes á allargar, tot quant los hi sia possible, la vida dels actuals vinyats, al objecte de veure si podria arribarse en definitiva á salvarlos de la filoxera, sens que per aixó volguém dir que deixin de practicar ab lo major cuidado y discreció, las provas de ceps americans, com á últim recurs que 'ls quedarà y que desgraciadament, no podrán tots utilisar, donada la especialitat de terrenos que necessitan aquellas plantas pera desenvolllarse.

Mes sobre l' enguixat dels vins.—S' ha celebrat á Cette una important reunió de negociants espanyols pera discutir la cuestió relativa al enguixat dels vins.

Després d' una llarga discussió en la que mitjansaren diversos oradors, acordaren protestar enérgicament contra la última circular del ministre de Justicia, que anula la que ab fetxa 18 del passat s' expedi per lo ministeri de Comers, que autorisava la importació dels vins encabessats en una cantitat menor de dos grams per litre.

En vista d' aixó, demanan la derogació de dita circular, donchs havent sigut encabessada la major part de la cullita espanyola ab la garantia que oferia la circular de 18 d' Agost, venen ara compromesos grans interessos si 's mantenen las últimas prescripcions.

Aquestos acorts foren firmats per numerosos negociants y dirigits al senyor ministre d' Estat, á Madrid y al Embaixador d' Espanya á París.

Olivas.—Noticias de Lleyda dihuen que entre 'ls pagesos de aquella comarca s' acentúa lo temor de que la cullita d' oli sia nula aquest any, puig las olivas segueixen desprecintse en gran quantitat dels olivers.

Rahims.—Segons persona procedent del Ampurdá, en los termes de Llansá, Figueras y altres punts, la cullita de rahims es molt bona, comensant á donar las vinyas replantadas molt bons resultats en quantitat y qualitat. Hi ha mayol que als tres anys produheix un número de rahims que 'l culliter no esperava, y que ara l' encoratja á seguir en la seva empresa de reconstituhir los ceps perduts en tota la extensió de las sevas propietats.

Tabaco.—Diu un periódich de Almería que en breu comensarán en aquella provincia y en las de Málaga y Granada, los ensatjos de cultiu del tabaco per compte de la Companyia arrendataria.

Pera practicar aquestos ensatjos arribarán prompte á las expresadas provincias, procedents de Cuba, gran número de individuos périts en lo cultiu.

Tocinos.—Segueix fent estragos en Mallorca la malaltia dels tocinos, causant extraordinaria mortandat.

Verema.—Aquesta toca ja á son terme en lo Districte de Sitges, no havent correspost, en general, son resultat á las esperansas que s' havian concebut, pero 'l vi promet ser d' inmillorable qualitat si s' ha recullit lo rahim ab la madures convenient.